

MAZIDAĞI MİMAR SİNAN İLKOKULU
REHBERLİK SERVİSİ

HEDEF BELİRLEME, İLGİ VE YETENEKLERİ KEŞFETME SÜRECİ

İLGİ VE YETENEKLER DENENDİKÇE GELİŞİR...

Meslek seçimine ilişkin son karar çok erken yaşlarda verilmese de çocukluktan itibaren verilen bir dizi kararın sonucudur. Meslek seçimine ilişkin son kararın en uygun karar olabilmesi için, çocukların erken yaşlardan itibaren çalışma ve iş yaşamına karşı farkındalıklarının artması, çalışmayı anlamaları, merak ve araştırma davranışlarını geliştirmeleri çok önemlidir.

İLGİ VE
YETENEK
GELİŞİMİNİN
EVRELERİ
VARDIR

İLGİ VE YETENEK GELİŞİM EVRELERİ

a. Hayal Basamağı (4-10 yaşlar):

Bu basamakta çocuğun davranışlarında heves, arzu ve ihtiyaçların etkisi yoğun olarak görülmektedir. Hayal kurma ve rol denemeleri en çok yapılan etkinliklerdir.

b. İlgil Basamağı (11-12 yaşlar):

Meslek emel ve etkinliklerinin en önemli belirleyicileri hoşlanma ve beğenmedir.

c. Yetenek Basamağı (12-13 yaşlar):

Bu basamakta yeteneklere büyük önem verilir. İşin gerektirdiği nitelikler dikkate alınır.

ç. Keşfetme Evresi (14-24 yaşlar):

Bu evre ergenlik dönemine rastlar. Bu evrede ergen kendisi hakkında daha da bilinçlenir ve kendini yetişkin rollerinde daha da bilinçli olarak dener. Bu denemeler başlangıçta çok acemicedir. Çünkü büyümekte olan çocuk henüz kendi yetenek ve ilgilerini yeterince tanımamaktadır. Ergen hangi etkinliklerin ilgisini çektiğini, meslek seçiminde yeteneklerin de ilgiler kadar önemli olduğunu fark eder.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEN ÜNİVERSİTEYE KADAR MESLEKİ İLGI VE YETENEKLERİ TANIMA SÜRECİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

Çocuklarımız, bir işe veya mesleğe hazırlanma sürecine okulöncesi dönemden itibaren hazırlanmaktadır.

Zamanlarının çoğu, okul ve okulla ilgili faaliyetlerle geçme potansiyeli vardır. Okuldaki temel derslerin yanı sıra sosyal ve sportif faaliyetlerin mesleki ilgi, yetenek ve değerlerini oluşturması açısından son derece önemlidir.

Okul dışı bazı kurumlarda (Belediyeler, Halk Eğitim Merkezleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü vb kurumlarda çeşitli ücretsiz kurslar yer almaktadır.

Küçük yaşlardan itibaren farklı meslek ortamlarına yapılan ziyaretler, meslek mensubu olan kişilerle görüşmeler, çocukların hem meslekleri hem de mesleğin gerektirdiği özellikler hakkında farkındalık kazanılmasına katkıda bulunabilir.

AİLELERE ÖNERİLER

Anne/babaların çocukların gelişim dönemi hakkında bilgi sahibi olmaları oldukça önemlidir.

Çocukların merak duygusunu canlı tutabilmeleri ve bir şeyleri keşfetmelerine **ilgi ve yeteneklerini** keşfetmelerine ortam hazırlanabilir.

Çocuklarla birlikte sahilde ya da doğada yürüyüş, farklı konularda sohbet etmek etkili olabilir. Yaşlarına uygun sorumluluklar verilerek onların başarı duygusunu ve sorumluluk bilinci güçlendirilebilir.

Anne, baba ve çocuk ilgileri doğrultusunda birlikte kurslara katılabilir , Çocuklar farklı kurs atölye etkinliklere yönlendirilerek ilgilerini ve yeteneklerini fark etmeleri sağlanabilir

ÇOKLU ZEKA KURAMI

Zeka bireyin çevresindeki diğer birey veya nesnelere olan ilişkilerin tamamını kapsayan etkinlikler bütünüdür. Bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken yeni ve karmaşık yapıları keşfetme yeteneği olarak tanımlanmaktadır.

Çoklu Zekâ Kuramı, bireysel farklılıkları temele alarak öğrencilerin farklı ilgi alanlarının olduğunu ve eğitim öğretim faaliyetlerinin bu ilgi alanları ve yetenekleri göz önüne alınarak düzenlenmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.

Sözel zeka alanı; bireyin politikacı, yazar veya bir gazeteci gibi dili etkili biçimde kullanarak kendi diline özgü kavramları etkili bir şekilde kullanma kapasitesidir.

Matematiksel zekası gelişmiş bireyler zihinden matematik işlemi yapma, problem çözme, bulmaca, çözme, eşleştirme yapma, bir olayı analiz etme konularından hoşlanırlar ve bu konularda başarı seviyeleri yüksektir.

Görsel Uzamsal zeka alanı dış dünyayı görsel olarak algılayıp kendi görsel dünyasını yeniden yaratma kapasitesidir.

Ritmik zeka alanı güçlü olan bireyler, müziksel eserleri kolaylıkla hatırlarlar ve bununla birlikte aynı zamanda bir olayın ortaya çıkışını, işleyiş sırasını müzik diliyle düşünerek yorumlayabilirler.

Sosyal zeka, bireysel veya toplumsal davranışları iyi analiz etme, iyi iletişim kurma becerileriyle ilgilidir.

Doğasal zekası yüksek kişiler, doğayı ve doğadaki canlıları inceleyip çıkarımlar elde etme konusunda başarılıdırlar.

İçsel zeka, kişinin kendini iyi tanıma ve bunu faydaya dönüştürme becerisiyle ilgilidir.

Kinestetik zeka, beyin-beden koordinasyonu ile ilgilidir ve kişiler jest ve mimiklerini adeta ustalıkla kullanırlar.

MESLEKİ GELİŞİM SÜRECİNDE BİR HEDEFE YÖNELMEDE AİLE NEDEN ÖNEMLİDİR?

Çünkü anne ve babalar:

- ▶ Gözlemleri ve görüşleri ile çocuklarının bir mesleği seçmelerini kolaylaştırıcı ve destekleyicidir.
- ▶ Aile içinde verdikleri mesajlarla çocuklarının meslekleri keşfetmelerine ve tanımalarına yardımcı olurlar.
- ▶ Çocuklarının ilgi, yetenek ve mesleki değerleri ile meslekler arasındaki ilişkileri anlamalarında önemli bir rol oynarlar. Çocuklarının özelliklerine uygun eğitim-öğretim ortamını hazırlamada önemli rol oynarlar.
- ▶ Bir işte çalışmanın gereği ve önemini farkına varmalarını sağlamak için çocuklarına model olurlar.
- ▶ Çocuk ve gençlerin mesleklere, eğitim-iş hayatı ve çalışmaya ilişkin olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmelerine yol açarlar.

SİZİN İŞTEDİĞİNİZ GELECEK ÇOCUĞUNUZUN İSTEDİĞİ GELECEK Mİ?

•Ana babalar bazen “çocuklarının iyiliği ve mutluluğu için kendi hayallerini çocuklarının gerçekleştirmesini isteyebilirler.

Sık sık duyduğumuz “ben ... olamadım, çocuğum olsun” düşüncesi, yeterli potansiyeli olmayan bir çocuk için mutsuzluk kaynağı olabilir.

•Çocuklarınızın geleceğe ilişkin planlarını dikkate alın, •Yapamayacakları ve hiç ilgilenmedikleri konularda onları zorlamayın. Örneğin; matematik ve fen derslerinde başarılı olamayan bir çocuğun mühendis veya doktor olması konusunda zorlanmaması gerektiği gibi.

•Ana babalar bazen “çocuklarının iyiliği ve mutluluğu için kendi hayallerini çocuklarının gerçekleştirmesini isteyebilirler. Sık sık duyduğumuz “ben ... olamadım, çocuğum olsun” düşüncesi, yeterli potansiyeli olmayan bir çocuk için mutsuzluk kaynağı olabilir.

•Çocuklarınızın geleceğe ilişkin planlarını dikkate alın,

•Yapamayacakları ve hiç ilgilenmedikleri konularda onları zorlamayın. Örneğin; matematik ve fen derslerinde başarılı olamayan bir çocuğun mühendis veya doktor olması konusunda zorlanmaması gerektiği gibi.

HEDEF BELİRLEME VE MESLEK SEÇİMİNDE BAZI OLUMSUZ ANNE VE BABA TUTUMLARI

- “Ben olamadım sen olacaksın/olabilirsin” : Eğer böyle bir anlayışınız varsa belki kendi hayal kırıklığınızı çocuğunuza da yaşatıyor olabilirsiniz.´
- “ Komşunun çocuğu oldu ama...” : Komşularımızın akrabalarımızın, arkadaşlarımızın çocukları ile bizim çocuğumuzun farklı olduğunu kabul etmeliyiz. Her çocuk biriciktir ve özeldir, çocuğumuzu başkalarıyla kıyaslamak onun benlik saygısının düşmesine neden olabileceği gibi gerçek yeteneklerini ve kapasitesini ortaya koymasına da engel olabilir.´
- “Ancak senin gibi bir ..... bu alanı seçer...” : Çocuğunuzu küçümsemek, değersiz görmek , alay etmenin onun yaşamla mücadelesini zayıflatmanın dışında bir etkisi olmaz.´
- “ Bak kardeşin” : Bak kardeşin ...” diye başlayan her cümle onların kıskançlığını kışkırtacak, biri bir süre hep başarılı olurken diğeri sürekli başarısızlığa doğru sürüklenecek, başarısız olan kendisini toplamaya başladığında, başarılı olanın birden başarısının düştüğünü göreceksiniz. Sizin tercihinize göre değil, çocuğunuza göre tercih yapın. Çocuklarınızla, beklentilerinize göre belirlenmiş bir mesleğe girmesiyle övünmek yerine; kendi istediği yeri seçmelerine destek olmanın daha önemli olduğunu unutmayın •Size göre doğru olan şey çocuğunuza uymayabilir.
- Mesleklerin popüler, yüksek kazançlı ve iş olanaklarının fazla olması gibi nedenler çocuklarınızın bu mesleklere yöneltilmesi için %100 yeterli ve geçerli bir sebep değildir.

ANNE BABALARIN GÖREVLERİ

- Önemli olan çocuğun neler yapabileceğini belirleyip ondan o ölçüde başarı beklemektir.
- Çocuğunuzu kendine güvenen, başarılı ve mutlu bir birey olarak yetiştirmek istiyorsanız onu karşılaştığı zorlukları aşması için desteklemelisiniz.
- Aileler seçenekleri görmesinde çocuklarına yardımcı olmalı ancak seçimi ve kararı çocuklarına bırakmalıdır. •Kendi geleceği için çaba harcamasına ve uygun alanı keşfetmesine fırsat tanımak,
- Deneyimlerimizi çocuklarımızın önlerindeki engelleri, kaldırarak, bilgiye ulaşma yolların göstermede kullanmalısınız. Ancak kararı çocuğa bırakmanın, karar anında çocuğu yalnız bırakmak olmadığı unutulmamalıdır. Meslek seçimi konusunda yol gösterilebilir, fikrinizi söyleyebilirsiniz ama son kararınız değil, çocuğunuz versin.

**MAZIDAĞI MİMAR SİNAN İLKOKULU
REHBERLİK SERVİSİ
"HEDEF BELİRLEME"
VELİ ÇALIŞMASI**